

עד דרוש אחיך אותו

על עבודת התשובה בין חברים

(1) ספר דברים פרק כב

לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים והתעלמת מהם השב תשיבם לאחיה:

(ב) ואם לא קרוב אחיך אליך ולא ידעתו ואספתו אל תוך ביתך והיה עמך עד דרש אחיך **אתו והשבתו לו:**

(ג) וכן מעשה לחמרו וכן מעשה לשמלתו וכן מעשה לכל אבדת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה **לא תוכל להתעלם:**

(ד) לא תראה את חמור אחיך או שורו נפלים בדרך והתעלמת מהם הקם תקים עמו

(2) רש"י על דברים פרק כב פסוק ג

(ג) לא תוכל להתעלם - לכבוש עינך כאילו אינך רואה.

(7) ספר לקוטי הלכות חו"מ - הלכות אבדה ומציאה הלכה ב

(ב) וזה בחינת השבת האבדה שהוא בחינת תשובה ממש, בחינת השב תשיבם לאחיה, בחינת תשובה, כי בחינת האבדה זה בחינת נאציעה שאול ישם כל הנדחים והנאבדים. ועקר השבת האבדה הוא דוקא קדם יאוש זה בחינת נאציעה שאול הנג, כי אסור ליאש עצמו חס ושלום, אף אם תעה כשה אובד, כי אין שום יאוש בעולם כלל. וזה עקר התשובה כשאינו מיאש עצמו בשום אופן בעולם כלל אף אם נפל למקום שנפל אף על פי כן צריך שידע כי מלא כל הארץ כבודו ולקיים נאציעה שאול הנג ולכלי ליאש עצמו כלל וזה עקר התשובה. וזה בחינת השבת אבדה שהוא קדם יאוש דיקא, זה בחינת נאציעה שאול הנג, בחינת נקדה המתחונה, שאף על פי שאבד אבדתו אינו מיאש עצמו ומצפה שימצאנו, כי באמת אין שום אבדה בעולם. וזה שזוכה למצא את האבדה צריך לקיים לא תראה שור אחיך או שיו נדחים והתעלמת וכו' לכל אבדת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה, לא תוכל להתעלם. דיקא, זה בחינת נקדה העליונה דמתכפסא ומתעלמת לעלא וכו'. וצריך לרחם על בעל האבדה לכלי להעלים עינו, להתעלם ולהתכפסות חס ושלום, כי עקר תקון התשובה הוא בבחינת שלש נקדות הנ"ל, דהינו לזכות שיאיר הנקדה העליונה בנקדה המתחונה ועל ידי זה יתמקנו כל התטאים וישובו כל האבדות והנדחים למקומן. וזהו בחינת השבת אבדה, כי זה שרואה את המציאה הוא בבחינת נקדה העליונה, שהוא בחינת משה דעתו על פן כשרואה את האבדה אסור לו להעלים עינו ממנה, כמו שכתוב, לא תוכל להתעלם, כי זה עקר התקון שבחינת נקדה העליונה לא תתעלם ותתכפסא לעלא חס ושלום. ועל ידי שהוא מקים מצוה זו, לא תוכל להתעלם, על ידי זה גם למעלה מאירה הנקדה העליונה בנקדה המתחונה, כי המוצא את האבדה שזכה שמיגע לידו האבדה של חברו הוא בבחינת נקדה העליונה לגבי חברו וכו"ל.

(16) שפת אמת ספר דברים - פרשת תצא - שנת [תרל"ד]

לא תראה כו' שור אחיך כו' השב תשיבם כו'. י"ל שכל מי שרואה בחבירו תועה מדרך הישר. וי"ל שור לשון הבטה. או שאר תנועה רעה צריך לתקנו. והעצה ע"י תשובה כמ"ש בסה"ק כל מה שרואה האדם שייך לו וצריך לשוב ע"ז ועי"ז מביא הרהור תשובה גם בחבירו וז"ש השב תשיבם. כי כלל ישראל הם א' וכשא' מקלקל צד קדושה שבו נשאר בכלל ישראל כמ"ש ז"ל זכה נוטל חלק חבירו כו'. אבל האדם צריך לחזור האבידה לבעליו. אשר תאבד ממנו ומצאתה. לא תוכל להתעלם שצריך להיות שלא יוכל לסבול ולהתעלם מחטא חבירו

שפת אמת ספר דברים - פרשת תצא - שנת [תרל"ו]

בפסוק הקם תקים עמו. כפי מה שא' עוזר לחבירו כענין אמרם הוי נושא בעול עם חבירך. כמו כן זוכה לתקן עצמו ליישר אורחותיו להיות לו תקומה. וזה הקם תקים עמו. והוא ענין יותר משבעה"ב עושה עם העני העני עושה עמו:

שפת אמת ספר דברים - פרשת תצא - שנת [תרל"ח]

פסוק לא תראה כו' והתעלמת כו' השב תשיבם כו' הקם תקים. יש לפרש כשאדם מרגיל עצמו כך שלא יוכל להתעלם מהפסד של חבירו. הן בגשמיות הן בתיקון הנפש. אז בכחו להשיב אליו אבידתו ולהקימו. ומכ"ש באדם עצמו שענין זה נוהג כשא"י לסבול את הפחיתות שבו אז הוא נושע:

(6) ספר תפארת שלמה על התורה - פרשת כי תצא

א"י לא תראה את שור אחיך וגו' השב תשיבם לאחיך. ואם לא קרוב וגו' והיתה עמך עד דרוש אחיך אותו והשבות לו. הנה כבר בארנו במ"א אשר כל אחד מבנ"י יש לו אות בתורה ומשם הוא חיותו ושורש נשמתו. אך אם האדם חוטא ואינו הולך בדרך התורה אז האות שלו השייך לשורש נשמתו הוא נפסק ונפרד מתורה.